

Formatief handelen en de positie van mannen en vrouwen in de oudheid

Deze tekst biedt aardige mogelijkheden om leerlingen, aan de hand van een bron in spijkerschrift, te laten nadenken over niet alleen bronnen, maar ook en vooral over normen en waarden in het Assyrische rijk (standplaatsgebondenheid).

Je zou leerlingen om te beginnen kunnen vragen wat er volgens hen in het huwelijkscontract staat. Met andere woorden, welke afspraken worden er gemaakt. Door deze vraag geven leerlingen zich rekenschap van mogelijke waarden en normen in hun eigen tijd. Je kunt eventueel ook verwijzen naar het verhaal van Abraham en Sarah (Genesis 16, 1 e.v.). Sarah vroeg haar Egyptische slavin Hagar met Abraham te slapen om voor nageslacht te zorgen.

Vervolgens kun je hen de tekst van de bron geven en hen vragen welke informatie de bron geeft over de relatie tussen mannen en vrouwen in het Assyrische rijk. Ook kun je vragen wat zij ervan vinden dat een man een kind mag verwekken bij een slavin. Wat zegt dit over het belang dat gehecht wordt aan nageslacht. Vervolgens kun je een vergelijking maken met het draagmoederschap in onze tijd.

Opvallend is dat de prijs voor een echtscheiding voor mannen en vrouwen hetzelfde is en dat dus ook vrouwen een scheiding konden aanvragen.

Opvallend ten slotte is dat de tekst ervan uitgaat dat de schuld van de onvruchtbaarheid bij de vrouw ligt. Wat zegt dit over de visie op mannen en vrouwen in die tijd?

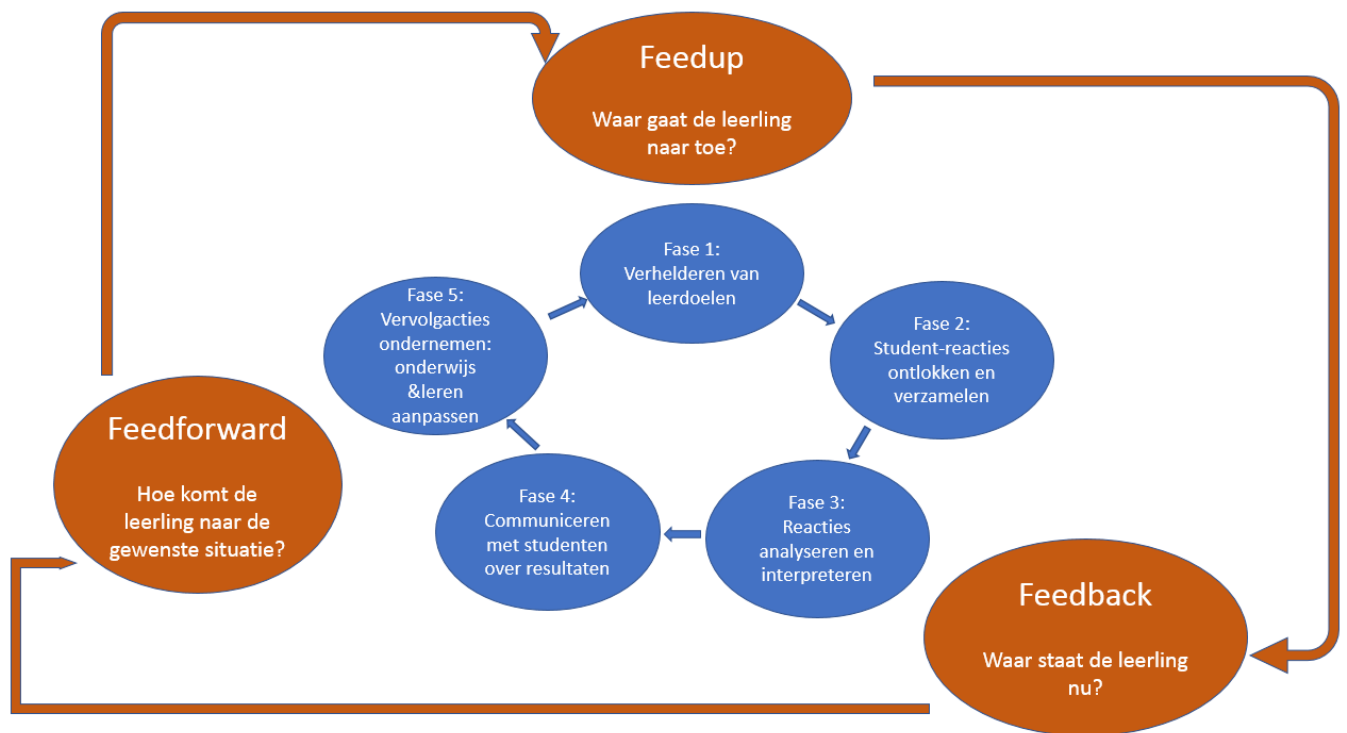
Bijbehorende PowerPoint: <http://histoforum.net/2017/Het%20Assyrisch%20huwelijkscontract.pptx>

Voor elk van de vijf fasen van de formatieve evaluatiecyclus wordt beschreven wat er van leraar en leerling wordt verwacht.

Leerlingen werken aan de volgende leerdoelen:

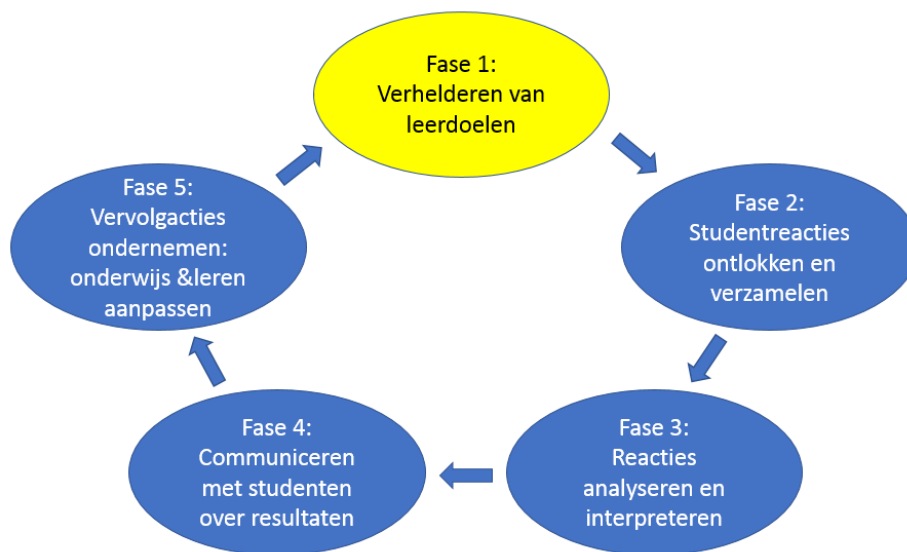
Je kunt ...

- beoordelen of informatie in bronnen **bruikbaar** is om een antwoord te geven op een historische vraag;
- uitspraken doen over de positie van mannen en vrouwen in de oudheid;
- een relatie leggen tussen verleden en heden.

Feedup (waar gaat de leerling naar toe?)

Fase 1 Verhelderen van leerdoelen

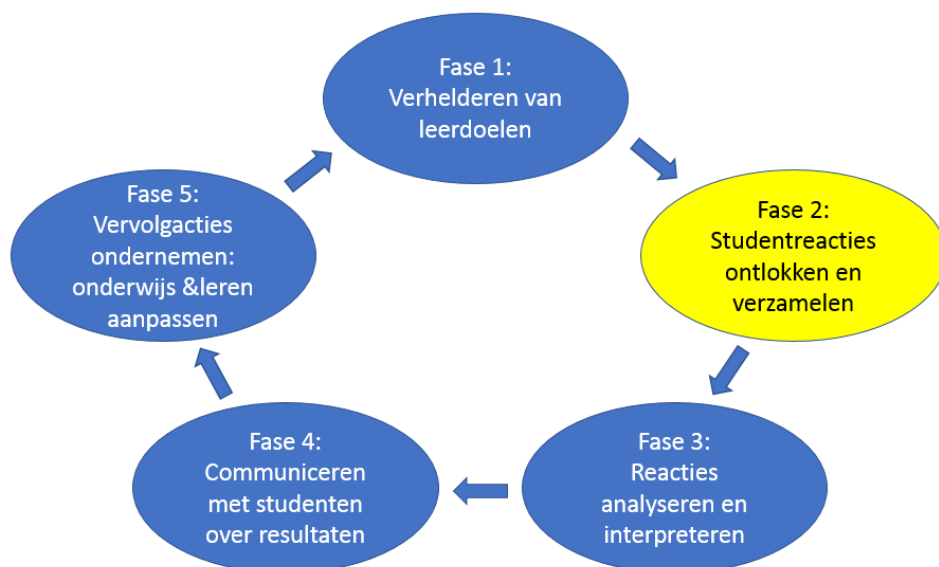

Wat moet je kunnen?

De leraar legt uit dat het in deze opdracht gaat over het gebruik van primaire bronnen om inzicht te krijgen in de relaties tussen mannen en vrouwen in de oudheid, maar ook om na te denken over overeenkomsten en verschillen tussen vroeger en nu.

Feedback (waar staat de leerling nu?)

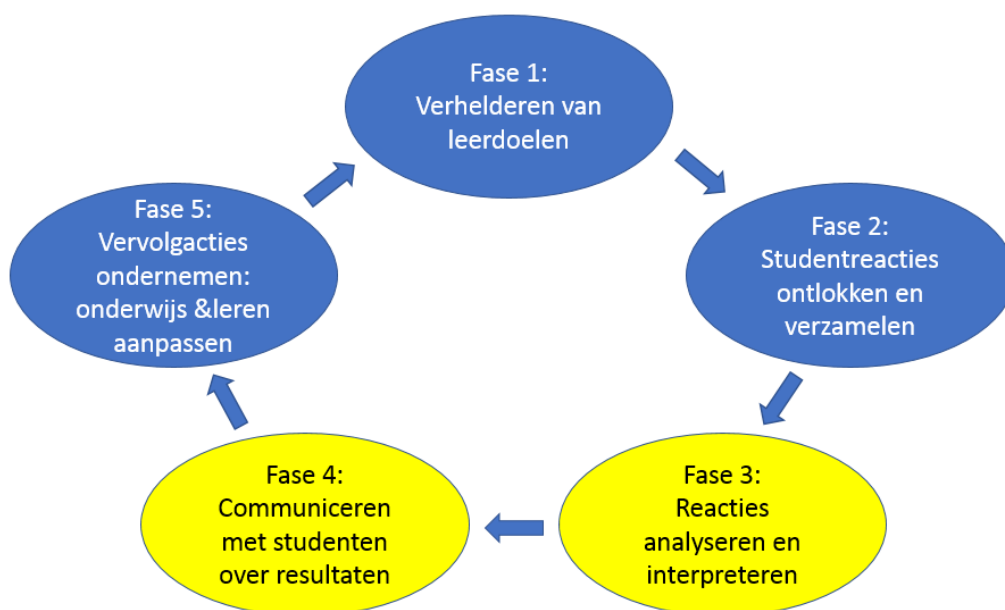
Fase 2 Ontlokken en verzamelen van leerling-reacties

De leerlingen maken alleen of in tweetallen de opdracht.

Fase 3 Analyseren en interpreteren van leerling-reacties

Fase 4 Communiceren met leerlingen over de resultaten

De leraar heeft verschillende mogelijkheden om feedback te geven op de prestaties van de leerlingen.

1. De leraar loopt rond en gaat met leerlingen in gesprek over hun prestatie, waarbij hij vooral ingaat op het proces. Wat hebben de leerlingen gedaan om de vragen te beantwoorden en tegen welke moeilijkheden lopen ze aan.
2. De leraar neemt de prestaties in en levert daarop schriftelijk commentaar, waarna de leerlingen hun prestatie mogen verbeteren.

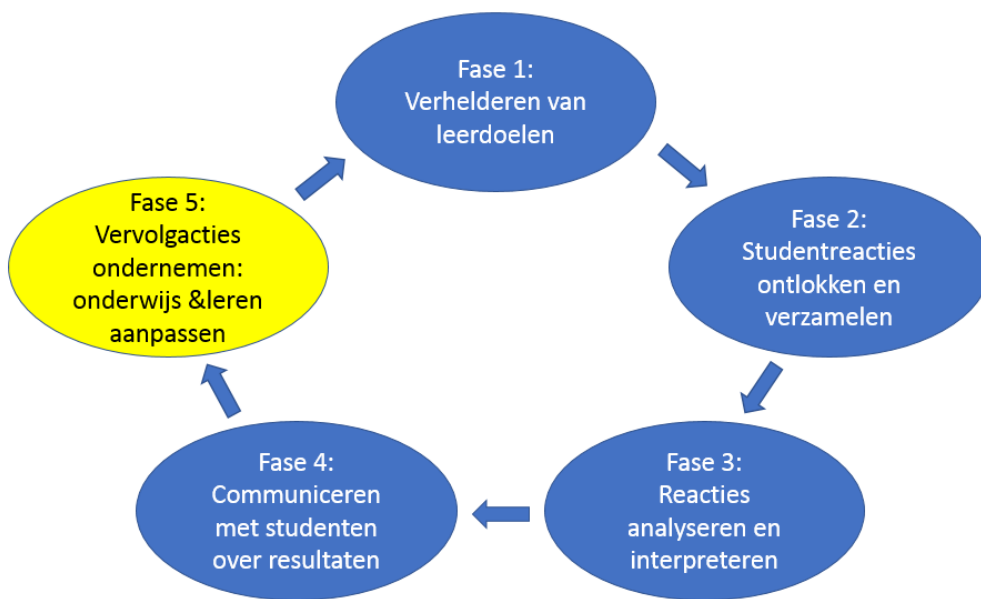
3. Elke leerling beoordeelt het werk van een klasgenoot en geeft aan op welke punten de prestatie volgens hem/haar nog te kort schiet, waarna de leerling zijn/haar prestatie mag verbeteren (peer-assessment).

De leraar kan, desgewenst, ten slotte een eendoordeel over de prestatie geven.

Zie voor meer informatie over feedback bijvoorbeeld: <http://histoforum.net/2017/feedback.html> of A Matrix of Feedback for Learning: <https://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=4007&context=ajite>

Feedforward (hoe komt de leerling naar de gewenste situatie)

Fase 5 Vervolgacties ondernemen

De leraar kan de opdracht klassikaal nabespreken, waarin hij inventariseert tegen welke moeilijkheden de leerlingen zijn aangelopen. Vervolgens geeft hij tips hoe leerlingen een volgende keer dergelijke opdrachten beter kunnen aanpakken.

Bron 1

Kleitabelt met de tekst van een huwelijkscontract uit Assyrië. Vertaald staat er:

Tekst op het kleitabelt (ongeveer 2000 v. chr.)

Een Assyrisch huwelijkscontract

'Laqipum is getrouwd met Hatala, dochter van Enishru. In het land [Centraal Anatolië] mag Laqipum niet met een andere [vrouw] trouwen, maar in de stad [van Assur] mag hij een *hierodule* (tempelslaaf, behorend tot de laagste klassen van dienaren in de tempel) trouwen. Als ze (Halala) hem binnen twee jaar niet van nageslacht voorziet, zal zij zelf een slavin kopen en later, nadat zij voor hem een kind heeft voortgebracht, mag hij haar, waar hij maar wil, verkopen.

Mocht Laqipum ervoor kiezen om van haar (Halala) te scheiden, dan moet hij haar vijf zilveren mina betalen - en mocht Hatala ervoor kiezen om van hem te scheiden, dan moet ze [hem] vijf zilveren mina betalen" (Een mina is een gewichtseenheid die wordt gebruikt voor valutadoeleinden)'.

Bron 2

Genesis 16: 1-6:

Abrams vrouw Sarai baarde hem geen kinderen. Nu had zij een Egyptische slavin, Hagar. 'Luister,' zei Sarai tegen Abram, 'de HEER houdt mijn moederschoot gesloten. Je moest maar met mijn slavin slapen, misschien kan ik door haar nakomelingen krijgen.' Abram stemde met haar voorstel in en Sarai gaf hem haar Egyptische slavin Hagar tot vrouw; Abram woonde toen tien jaar in Kanaän. Hij sliep met Hagar en zij werd zwanger. Toen Hagar merkte dat ze zwanger was, verloor ze elk respect voor haar meesteres. Sarai zei tegen Abram: 'Voor het onrecht dat mij wordt aangedaan ben jij verantwoordelijk! Ik heb je mijn slavin ter beschikking gesteld, en nu ze weet dat ze zwanger is toont

ze geen enkel respect meer voor mij. Laat de HEER maar beoordelen wie er in zijn recht staat: ik of jij.' Abram antwoordde: 'Het is jouw slavin, doe met haar wat je goeddunkt.' Toen maakte Sarai haar het leven zo zwaar dat ze vluchtte.

Opdracht

1. Wat zeggen beide bronnen over de relatie tussen mannen en vrouwen in de oudheid in het Midden-Oosten? Antwoord zo uitgebreid mogelijk.
2. Opvallend is dat er in de bronnen van wordt uitgegaan dat de schuld van de onvruchtbaarheid bij de vrouw ligt. Wat zegt dit over de positie van mannen en vrouwen in die tijd?
3. In hoeverre kun je wat er in de bronnen wordt beschreven vergelijken met het draagmoederschap van nu?

Referentie

<https://www.livescience.com/60950-oldest-marriage-contract-infertility-surrogacy.html>